

EXTRA:
RIKSDAGSMÄN
OM SPRÅK

La Espero

SVENSKA ESPERANTOTIDNINGEN

SOMERO 1979
67-A JARKOLEKTO

4

ISSN 0014-0694
FONDITA EN 1913

SEF i Kungälv

Ett varmt välkomnande kunde man allt tala om, när Esperantoförbundet inledde sin årskongress i pingst i år. Och det gjorde man också! För just under de dagarna kom sommaren till Sverige.

Med Nordiska Folkhögskolan i Kungälv som yttre ram

gressen (Evert Svensson och Karl Erik Svartling). De fackliga intressena blev representerade av John Rutgersson från LO-distriktet.

Gäst på kongressen och föreläsare var ordföranden i Britiska Esperantoförbundet, rektor Leon Grahame-Smith. För

att debatten mellan honom och andra esperantotalande och de utomstående gästerna skulle fungera, kom skolans anläggning för simultantolkning till användning, en annars sällsynt fågel på esperantokongresser. Som utmärkt tolk åt båda hållen (sv-esp och esp-sv) fungera-

de Lennart Åberg.

I Kungälv tog Jan Strönné farväl av styrelsen, efter mer än trettio år i den. SEF tackade honom för allt nerlagt arbete med en bok om Stockholm av Per Anders Fogelström och Stig Claesson.

Franko Luin

— SEF I KUNGÄLV —

En bok som tack för mer än trettioårigt arbete i styrelsen, mestadels som ordförande, blev ett blygsamt tecken på SEF-medlemmarnas uppskattning.

kunde SEF trots värmen fullfölja sitt späckade program under tre pingstdagar. Förutom de egentliga årsmötesförhandlingarna ägnades en stor del av årskongressen åt frågan om kontakter med riksdagsledamöter och fackliga representanter; om båda dessa punkter finns utförliga rapporter inuti tidningen. För att inte diskussionerna skulle ske i blindo, inbjöd kongresskommittén också länets riksdagsmän. Två av dessa kom också och bevistade kon-

Vid invigningen av SEFs årskongress i Kungälv hälsades deltagarna välkomna av kommunalrådet Arne Karlsson och riksdagsman Evert Svensson.

Evert Svensson var medveten om ett 'babels torn' i språkfrågan. «Det är en väldig splittring i världen», menade han, «när människor inte får kontakt med varandra, därför att språket lägger hinder i vägen. Det är naturligtvis en vacker och skön tanke, att vi skulle kunna mötas under ett språk. Vi förstår, hur

Riksdagsman välkomnar esperantister i Kungälv

mycket det skulle vara vunnet, om vi hade ett gemensamt andra språk i hela världen. Det skulle ju vara en revolution.

Det är inte säkert, att detta med ett gemensamt språk skulle göra att freden kom som ett brev på posten. Vi är inte alltid vänner därför att vi har ett gemensamt språk. Men jag är övertygad om att det skulle betyda mycket att människor kunde utan vidare tala till varandra.

Det som jag känner som viktigt hos esperantorörelsen är, att vanliga människor, inte statschefer, parlamentariker och andra som dessa, utan att vanliga människor som du och jag kan träffas.

Jag är ordförande för en rörelse, som jag skall ta mig friheten att hälsa ifrån, nämligen broderskapsrörelsen, de kristna socialdemokraterna. Jag gör det därför att vi också odlar internationell politik och fredsfrågor. För vår rörelse är nedrustningsfrågan högaktuell nu, sär-

skilt efter den extra sessio av FN 1978 (vi får en ny 1982). De kommande åren kan vara ganska avgörande om det ska bli möjligt att nedrustning och fred nås någon gång. Det behövs en folklig förankring för att driva igenom krav på nedrustning. Detta är alltså mitt budskap till er: hjälp till! Det behövs att varje människa i Europa, och naturligtvis i hela världen, stöttar upp dessa krav, så att man sätter ledningarna för världens stater under press och säger till dem, att vi vill inte längre leva under detta helvete längre. Vi vill inte längre kasta ut miljarder och åter miljarder på rustningar, mellan miljoner människor svälter.

Just här menar jag att esperantorörelsen, som en folklig och internationell rörelse har en enorm betydelse».

(Texten utskrivet efter bandinspelning av Ernst Pilblad; redigerad av Franko Luin)

La Espero

Organ för Svenska Esperantoförbundet
Adress: Box 4009,
122 04 Stockholm-Enskede
Ansvarig utgivare:
Bertil Åkerberg
Redaktör: Franko Luin,
Myggdalsvägen 123,
135 42 Tyresö
Telefon hem: 08 - 712 82 91
I redaktionen:
Sven Alexandersson,
Åke Blomberg,
Anita Lindblom
Prenumeration: 40 kronor
per år, postgiro 20 12 - 3,
Esperantoförbundet
Tidningen utkommer med
8 nummer per år: i februari,
mars, april, juni, september,
oktober, november och
december
Manusstopp: den 10, måna-
den före utgivningsmånaden
Fotosats: Esperantoförbundet
Tryck: Sturetryckeriet AB,
Stockholm 1979

Esperantoförbundet

Postadress: Box 4009,
122 04 Stockholm-Enskede
Besöksadress: Hågervägen 31
(T-station Tallkrogen)
Telefon: 08 - 48 99 76
Förbundets expedition har
öppet tisdagar kl. 18 — 20
Postgiro: 20 12 - 3
Medlemsavgift: direkt-
ansluten medlem 50 kronor,
ungdomsmedlem under 26 år
25 kronor, familjemedlem
(utan tidning) 15 kronor
Prenumerationsavgift för
La Espero och Esperantonytt
ingår i medlemsavgiften.
Medlemmar under 30 år får
dessutom ungdomsförbundet
SEJUs blad ktp.

Esperantoförlaget

Postadress:
Fack, 20042 Malmö
Besöksadress:
Möllevångsgatan 20 B
Öppettider: 1 sept — 15 maj:
onsdagar kl. 10 — 11,
torsdagar kl. 17 — 18
Skriftliga beställningar
expedieras hela året, även
under sommaren
Telefon: 040 - 12 20 29
Postgiro: 578 - 5
Expedition:
Anna-Greta Strörne
Medhjälpare: Wivi Nilsson
Styrelsens ordförande:
Åke Blomberg

JESÖNE

Hela styrelsen: varsågod!

Jan Strörne och Bertil Åkerberg har efter många år i styrelsen lämnat den i år. Karin Strandberg, Lund och Åke Rohdin, Sköllersta är två nya namn i den. Här kommer alla, som är med i styrelsen och deras adresser:

Roland Lindblom, ordförande
Pl 3086, 140 40 Ösmo
tel 0752-421 43

Märtha Andréasson, viceordf.
2265 Tolsered, 425 90 Hisings
Kärra, tel 031-57 11 33

Ulla Luin, sekreterare
Myggdalsvägen 123
135 42 Tyresö, tel 08-712 82 91

Sven Alexandersson, kassör
Krokvägen 122 32 Enskede
tel 08-49 80 24

Franko Luin, redaktör
Myggdalsvägen 123
135 42 Tyresö, tel 08-712 82 91

Kerstin Rohdin
Ålsta, 690 72 Sköllersta
tel 019-16 08 46

Karin Strandberg
Husmansvägen 19, 222 38 Lund
tel 046-11 48 97

Linnea Edsenius, suppleant
Wilhelmsgatan 2
382 00 Nybro, tel 0481-107 44

Åke Rohdin, suppleant
Ålsta, 690 72 Sköllersta
tel 019-16 08 46

Också ett sätt att jubilera

Hallsbergs Esperantoförening fyller 50 år i år. Detta manifesterar man på ett vackert sätt: genom att uppmana medlemmarna att lämna bidrag till Esperantoförbundet. SEF har hittills fått från medlemmarna i Hallsberg gåvor på totalt 795 kronor. Givarna är följande: Harald Fristedt, Olof Sjödin, Folke Pettersson, Bertil Bengtsson, Sten Gustavsson, Erik Johansson, Ragnar Elofsson, Erik Olsson, Gustaf Ahnlund, Erik Carlén, Harry Melin, Bertil Nilsson, Karin Samselius.

Heder och tack, säger SEF. Finns det fler klubbar som firar i år?

50-åring firar med kulturprogram

IEMW står för Internacia Esperanto-Muzeo Wien, som väl alla vet vid det här laget. IEMW är ingen ung institution: i år kommer den att fira 50 år.

Museet kommer att fira sitt jubileum den 22 september med ett kulturprogram. Det kan vara lämpligt att sända några gratulationsrader till museet innan dess. Adress: Hofburg, A-1010 Wien.

Pri la lasta paĝo de La Espero

Sur la lasta paĝo vi trovos artikolon, kiu estas tradukaĵo el revuo *esperanto* de UEA. Ĝi aperis en la maja numero de tiu revuo, rapide tradukiĝis de Marianne Westman kaj Derk Dam, kiuj ankaŭ aranĝis propran labortagon en la oficejo de SEF por dissendi ĝin rapide al la gazetaro — dum ni aliaj amuziĝis per kongresumado en Kungälv.

Tiuj, kiuj ĉeestis en Kungälv aŭdis Ernst Pilblad el Skövde legi sian tradukon de la sama teksto. Kaj ankoraŭ aliaj jam komencis traduki ĝin aŭ intencis fari tion.

Esperanto kaj Rotary

La revuo de la francaj rotarianoj, *Le Rotarien*, en sia maja numero 1979 dediĉis dudek bele ilustritajn paĝojn al esperanto. Inicitinto de la revuo (en 1947) kaj ĝia ĉefredaktoro estas Richard Levin, kiu esperantistiĝis jam en 1919 kaj i a gvidis esperantokursojn en la franca radio.

En vico de artikoloj en la angla, la franca kaj esperanto estas pritraktataj, ekzemple, la neceso de internacia lingvo, la lingvaj problemoj en UN, la esperantomuzeo en Gray, la interkompreniĝo pere de la internacia lingvo en la Rotaria movado kaj la malfacila arto traduki poezion. En enketa formo esperantistoj-rotarianoj el kelkaj landoj (inter ili Karl Söderberg, Uppsala) rakontas pri siaj praktikaj spertoj pri la uzado kaj utilo de esperanto.

Rotary Norden, revuo de la nordlandaj rotarianoj jam en decembro 1978 enhavis artikolon pri esperanto. Odd Tangerud el Hokksund argumentas por esperanto en artikolo titolita «Vi trenger et nøjtralt verdensspråk».

Forpasis Olga Engholm

Olga Engholm mortis la 29an de majo en la aĝo de 82 jaroj. Ŝi naskiĝis en Stockholm, kaj post trapaso de mezgrada lernejo ŝi laboris unue en la poŝto kaj poste en la financa administracio de la ĉefurbo. Tre frue ŝi enlistiĝis en la popolkleriga laboro, ĉefe en ABF, kaj inter alie estis unu el la fondintoj de la pionira revuo *Studiekamraten* kune kun sia estonta edzo Stellan. Ili geedziĝis en 1922 kaj ekloĝis en la malgranda mineja municipo Nyberget en suda Dalekarlio.

Olga Engholm estis lerta kaj fervora esperantistino kaj ĉiunmaniere apogis sian edzon en lia verkista kaj tradukista okupo. Ilia hejmo estis gastigema centro por samideanoj el la tuta mondo, kaj de tie elradiis altvaloraj pensoj kaj ideoj pri la internacia lingvo.

Multaj esperantistoj memoras kun profunda emocio kiel persone kaj delikatsente Olga dum somera kurso en Danujo

Legu la tekston kaj vi komprenos la kaŭzon de la entuziasmo pri ĝi. Nu, ĉiukaze Marianne kaj Derk dissendis ĝin al iu cento da gazetoj kaj jam la 7an de junio oni povis legi la tuton en *Arbetet*.

La teksto ekzistas nun ankaŭ kiel broŝureto kun la titolo «Man har sagt mig ...», kiun SEF preparis, por nun nur en multoblita formo, sed se ekzistas intereso pri ĝi, oni povos pretigi ankaŭ presitan version.

antaŭ kelkaj jaroj rakontis pri sia neforgesebla vivkamarado Stellan.

Olga Engholm ankaŭ dediĉis grandan intereson kaj multan laboron al la kooperativa viringilda movado — loke, tutlande kaj eĉ internacie.

La enterigan ceremonion en la preĝejo de Norrbärke ĉeestis, krom la familianoj, multaj esperantistoj kaj aliaj amikoj.

K Sg

Ankaŭ SIEF jarkunvenis

Ankaŭ la instruistoj kunvenis en Kungälv por sia jarkunveno. Bertil Andreasson en Södra Rörum akceptis esti sekretario kaj Edit Köhler-Hansson en Gislaved iĝis anstataŭantino. Cetero restas la malnovaj batalantoj: prezidanto Olle Olsson, vicprezidanto Thorsten Farm, vicsekretario Oskar Svantesson, kasiŝtino Dora Andersson.

Membroj de la organizo dum la pasinta jaro faris prelegojn en lernejoj kaj aliloke, gvidis kursojn kaj verkis artikolojn por la gazetoj.

Almenaŭ tri svedaj lernejoj ekspedis desegnaĵojn por la ekspozicio en la Unesko-domo en Parizo.

Olle Olsson estas estrarano de Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj. Li raportis, ke la estraro intencas proponi al la asembleo en Locarno, ke Internacia Pedagogia Revuo estu deviga organo por ĉiu membro de ILEI.

Por reprezenti la svedajn instruistojn en Locarno ĉijare oni elektis Dora Andersson, kun Bertil kaj Lisbeth Andreasson kiel anstataŭantoj.

Ingrid Ottosson raportis pri la Freinet-konferenco en Årjäng pasintjare. Ŝi vizitis la Freinet-konferencon en Francio en 1979.

La jarkunvenon ĉeestis rektoro G. Leon-Smith, kiu informis, ke en Britio oni ofte aranĝas por la instruistoj intensivkursojn je du-tri tagoj.

Oskar Svantesson

Kontraŭ atomo per esperanto

Ankaŭ la movado kontraŭ la atomenergio ekuzis esperanton. Ne en granda skalo, sed tamen ...

Aperis du glumarkoj kontraŭ atomenergio, egalaj al la svedaj (kaj alilingvaj). Unu havas la formaton, kiun vi vidas ĉisupre, la alia estas pli granda (diametro ĉ. 13 cm). Ambaŭ estas eldoni-

PRESS-STOPP!

Den 6 septembro kl. 20.40 komer et tjuĝo minuters program om esperanto att sändas i radions P1. Programmet är gjort av Bengt-Olof Nilsson från Helsingborg och innehåller tal och musik.

taj de la dana organizo OOA, laŭ peto de la nova media grupo «Ekologia Rondo Esperantista».

La glumarkoj kosta 11 guldenojn por dek folioj da malgrandaj aŭ por dek unuopaj grandaj, inkluzive de afranko. Oni pagas la sumon al nederlanda pĉk Haag 2703131, Bert de Wit, Leidservaart 52, NL-2114 AD Vogelenzang. Li donas ankaŭ informojn pri ERE.

Forpasis Andreo Cseh

Ĉi printempe forpasis Andreo Cseh, unu el la legendaj figuroj de la esperanto movado.

Naskita jam en la antaŭa jarcento (en 1895 en Rumanio), li tre juna lernis esperanton. Profesie pastro li fariĝis konata kaj eĉ fama kiel instruisto de esperanto kaj edukisto de instruistoj, kiuj ekuzis lian faman aŭdividan metodon.

Frue li ekhavis kontakton kun la sveda esperanto-movado, kie li mem kaj liaj disĉiploj tre sukcese instruis esperanton antaŭ la dua mondmilito.

Sian tutan vivon li estis pacifisto kaj mondano, kion li montris per kunfondo de Universala Ligo kaj eldonado de la fama revuo *La praktiko*. La Internacia Esperanto-Instituto estas ankaŭ lia kreaĵo.

HODIAŬ

Virina plimulto gvidas nun SEF

Post la elektoj en Kungälv SEF estas gvidata de virina plimulto — fakto, kiun vi eble preteratentis. Jam pli frue regis sufiĉe bona balanco inter viroj: virinoj en la estraro de SEF (5:4) kaj la ŝanĝoj en Kungälv renversis tion al 4:5. Tio verŝajne pli bone respegulas la faktan staton en SEF, kie virinoj estas multnombro reprezentitaj. Pri tio mi bedaŭrinde ne havas aktualan statistikon, nur personan ideon. Jam de multaj jaroj multaj kluboj en Svedio, ankaŭ la plej grandaj en Malmö kaj Stockholm, estas gvidataj de virinoj. Estas do tute logike, ke simila situacio ekestu ankaŭ en la estraro de la tutlanda organizo.

Kia estas la situacio rilate al tio en aliaj landaj asocioj, mi ne scias, sed en UEA estas videbla simila tendenco. En 1974 elektigis unu virino en la ĝis tiam tutviran estraron de UEA (kiu jam pli frue jen kaj jen havis virinojn en la estraro), en 1977 la virinoj fariĝis du. Ĉu oni atendu, ke venontjare, en Stockholm, tiu nombro kreskos al tri? Tio certe ne estus troreprezentiĝo por la virinoj en UEA.

Mi menciis pli frue, ke mi ne havas aktualan statistikon pri la membraro de SEF, sed mi vidis detalan statistikon pri la organizitaj esperantistoj en Slovakio. El la 1122 enketitaj membroj 602 estas virinoj, do konsiderinde pli ol duono. En Esperantisto Slovaka, kiun mi ĵus trafolumis, oni povas ankaŭ ricevi tre detalan bildon pri la aĝstrukturo de la membroj; kaj oni povas ĝoji, kiam ĉ. 20% estas malpli ol 18 jaraj, aŭ kiam duono el la membroj estas inter 18 kaj 40 jaraĝaj. Tio signifas organizon, kiu kapablas varbi membrojn inter ĉiuj aĝgrupoj.

Ni scias, ke SEF ne estas en same favora situacio rilate al la aĝgrupoj. Povas kontentigi nin, ke la ideo de esperanto same allogas virinojn kaj virojn kaj ke ni avantgardas aliajn svedajn organizaĵojn ankaŭ tiurilate. (Ni ja avantgardas ilin ĉiujn sur la kampo de lingva egaleco kaj facileco de internaciaj kontaktoj.) Kiom da ili povas montri al nekvotita taŭga reprezentiĝo de virinoj kaj viroj en la gvidaj organoj?

Franko Luin
27

Multaj opinioj pri estonta agado

ĈU INTERNACIA LINGVOJARO EN 1987?

Unu el la proponoj al la jarkongreso de SEF temis pri 1987: ni proponu al UEA, ke ĝi kontaktu UN aŭ Unesko por ke ili nomu 1987 la jaron de internacia lingvo. La kaŭzo — nu kompreneble la 100-jara jubileo de la unua lernolibro de esperanto.

Tiu propono venis iom kaŝite en alia propono de la klubo de Örebro. La cetera propono temis pri poŝtmarkoj. Ni provu konvinki la svedan poŝtan administracion, ke ĝi eldonu poŝtmarkon lige kun la venontjara kongreso, aŭ almenaŭ en 1987.

En la diskuto pri la propono montriĝis, ke la poŝto kelkfoje disponigas senpage la specialan stampon al kongresoj, nome se samtempe okazas ekspozicio de specialaj poŝtmarkoj. Pri tio informis Leif Gunnar Karlsson el Kiruna kaj sro Schuldenfrei el Gotenburgo. Sed aliflanke la kostoj por asekurigi tian ekspozicion povas esti altaj.

ANSTATAŬ ADRESLISTO: NI ĈIUJ ALIĜU AL UK STOCKHOLM

Kiel havigi al ni en simpla maniero adresliston pri ĉiuj esperantistoj?

Diskuto pri propono de la klubo de Jönköping montris, ke tia listo postulas multe da laboro kaj validas mallongan tempon. La plej mallonga eldiraĵo en la diskuto venis de Aino Åberg el Gotenburgo: ĉiuj aliĝu al la venontjara kongreso, kaj jen estos la listo!

Oni decidis ne doni al iu taskon produkti la adresliston, sed se iu anoncas sin por la laboro, certe eblas rompi la decidon.

ANONCIAU SKRIBI ENSENDAĴOJN

Propono de la klubo de Umeå temis pri anoncado pri esperanto. Dum la diskuto oni tuj konstatis, ke tro multekostas anonci en la tutlandaj gazetoj (vesperaj), ĉirkaŭ mil kronojn por dek centimetroj.

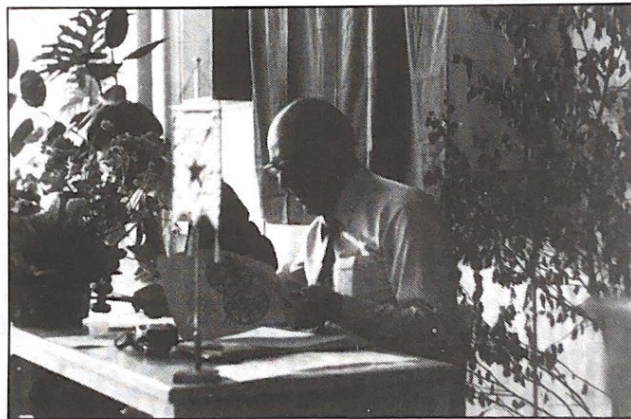
Sed ekzistas ja aliaj gazetoj, ekzemple revuoj kun iom idealisma celo. La estraro ricevis la taskon elprovi la efikon de kelkaj tiaj anoncoj, kaj financi tion per monkollekto.

Sed ni memoru tion, kion

nis, ke la estraro studu, kiel oni povas aliri publikon en gimnazioj kaj popolaj altlernejoj, kaj kiel oni povas venigi gastojn al la kluboj. Li mem provis atingi tion per rondvojaĝoj kun prelegantoj en kvar gubernioj, sed restas ankoraŭ dudek aliaj gu-

Rigardo al parto de la salono, kie la klubaj reprezentantoj sekvas en siaj kajeroj la sinsekvon de la tagordaj punktoj.

Rapide kaj lerte Åke Blomberg gvidis la jarkunvenon de SEF, ĉirkaŭata de abundaj plantoj kaj floroj — kaj de la varmo vetera.

substrekis Gustav Nygård el Gotenburgo kaj Åke Blomberg el Lidköping: estas pli malmultekoste skribi ensendaĵon al siaj propraj revuoj, kaj ensendaĵoj estas multe pli legataj ol anoncoj.

INTERESO PRI LERNOLIBROJ

La debato pri lernolibroj kaj sonbendaj kursoj estis vigla. Ĝin kaŭzis la dua propono de la klubo de Umeå. Inter alie oni tuŝis la britan kurson «Jen nia mondo», pri kiu la brita gasto Graham Leon-Smith faris prezenton la postan tagon.

KIEL LA ESTRARO VOLAS FARI?

Parolante pri sia propora propono Lennart Åberg el Gotenburgo demandis, kiel la estraro volas plenumi ĝin. Li ja propo-

bernioj. Sed li ne ricevis respondon al la demando. Ĉu eble venontjare estos iu respondo?

JUNULOJ KAJ JARKONGRESOJ

Junuloj bezonas malmultekoste loĝi por povi veni al jarkongresoj! Pri tiu fakto memorigis Mira Wiechowska el Uppsala, kaj la jarkunveno transdonis la penson al la estraro por konsidero. Ŝajne necesas ĉiam denove substreki tion ĉi.

SALUTOJ KAJ STATUTOJ

La jarkongreso decidis sendi salutojn al la honora prezidanto de SEF, profesoro Björn Collinder, kiu festos la 50-jaran datrevenon de sia doktoriĝo en Uppsala, kaj ankaŭ al la novfondita landa asocio en Sovetunio.

Jan Strönné, kiu ĉijare forla-

sis la estraron post 40 jaroj en ĝi, estis elektita honora membro de SEF per unanima aplaŭdo.

La statuto de Sveda Esperanto-Instituto kaj la statuto de UEA ricevis mallongajn pritraktojn.

LA ESTRARO

Roland Lindblom reelektiĝis prezidanto de SEF. Novaj en la estraro estas Karin Strandberg el Lund kaj Åke Rohdin el Örebro.

La ĉefaj funkcioj restas senŝanĝaj, laŭ decido de la estrarotuj post la jarkunveno: Märtha Andréasson estas vicprezidanto, Ulla Luin sekretario, Sven Alexandersson kasisto kaj Franko Luin redaktoro.

Sed novaĵo estas, ke la estraranoj nun loĝas tiel dise tra la lando, ke la estraro devis starigi estraran laborgrupon en Stokholmo. Ĝi konsistas el Roland Lindblom, Ulla Luin, Sven Alexandersson kaj Franko Luin, kaj planas kunsidi ĉiumonate. Ĝi havos la taskon plenumi rutinajn aferojn kaj fari urĝajn decidojn, sed ne decidi pri gravaj financaj demandoj; ĝi devas kompreneble raporti al la ceteraj estraranoj. Tri fojojn en la jaro okazos estrarkunsidoj en pleno.

Kio okazas al la eksigintaj estraranoj? Ili plulaboros: Jan Strönné okupiĝos per varbado de delegitoj kaj individuaj membroj de UEA, kunlabore kun Ester Andrén, kiel ĝis nun. Bertil Åkerberg daŭre adresigos ĉiujn niajn elsendaĵojn, nome *La Esperon*, *Esperanton*, *Klubb-infon*, gazetarajn informilojn, ĉirkulerojn al la parlamentanoj.

DU NOVAJ KLUBOJ

Kiruna estas la plej nova klubo de SEF. Laŭ la statuto de la klubo ĝi organizas membrojn en Kiruna «kun ĉirkaŭaĵo» — oni ne difinas kiom granda estas la ĉirkaŭaĵo de la plej vasta urbo de la mondo. La alia nova klubo estas Interservo en Gotenburgo, pri kiu *La Espero* jam skribis.

VENONTJARE

La venonta jarkongreso okazos en Hallsberg kaj ĝi estos eble aranĝita en formo de seminario dum ordinara semajnfino. La aktivaj esperantistoj devos unuavice dediĉi sin al la Universala Kongreso en Stokholmo.

La jaron poste, en 1981, SEF povos festi sian 75-an jaron, kaj tiam la klubo de Malmö aranĝos jarkongreson.

Ulla Luin

Prelegoj kaj diskutoj pri parlamenta agado

La problemon, kiel plivastigi kaj pliakktivigi la esperantomovadon oni nuntempe ofte pridiskutas dum la renkontiĝoj kaj en la gazetaro. Kiujn argumentojn uzi por allogi homojn al la internacia lingvo? Kiuj labormetodoj estus plej taŭgaj por atingi la celon? Jen demandoj, pri kiuj oni ofte pensas.

Dum la jarkongreso de SEF en Kungälv okazis du prelegoj de la prezidanto de Brita Esperanto-Asocio, sinjoro Grahame Leon-Smith. Ŝajnas, ke la spertoj de la britaj esperantistoj povas inspiri ankaŭ la movadon en Svedio, almenaŭ rilate al la labormetodoj.

Grahame Leon-Smith prelegis pri TUCEG, kiu agas en la sindikatoj kaj en alia prelego pri la parlamenta grupo kaj pri Grupo Kvin, aktiva en radio kaj televido.

TUCEG — Trade Unions and Cooperative Esperanto Group — starigis en 1977 de nur du personoj. Ili komencis la laboron skribante leterojn al sindikatoj pri la valoro de internacia lingvo. La argumentoj, kiujn ili uzis (memklaraj por la esperantistoj) montriĝis allogaj ankaŭ por la sindikatoj; ili ricevis kelkajn pozitivajn respondojn. Sekve oni elektis inter simpatiantaj sekretarioj de sindikatoj unu gravulon, kiu akceptis fariĝi honora prezidanto de TUCEG. Lia nomo allogis aliajn sindikatojn kaj eĉ individuajn sindikatanojn.

Kiam la nombro de anoj en unu organizo aŭ sindikato, kiuj

simpatiis kun TUCEG fariĝis sufiĉe granda, oni petis la sekretarion de tiu sindikato fariĝi honora vicprezidanto, samtempe petante subvenciojn por TUCEG. Tiel oni ricevis rimedojn por reklamo kaj kovro de la elspetoj.

Ĝis nun TUCEG aligis 84 sindikatajn organizojn, kaj tutlandajn kaj regionajn kaj lokajn. La nombro de honoraj vicprezidantoj atingis dudekon.

TUCEG aranĝas ankaŭ prelegojn pri internacia lingvo en la tuta lando por sindikatanoj.

INTER PARLAMENTANOJ

Se per agado en sindikataj medioj oni povas plinombri la nombron de esperantistoj, tiam per agado inter parlamentanoj oni povas atingi la solvon de la tutmonda lingvoproblemo.

En Britio oni starigis Parlamentan Grupon por Esperanto. Ĝi estas superpartia, konsistanta el anoj de ĉiuj partioj. Ankaŭ al tiu grupo oni turnis sin perletere al la parlamentanoj. La plej entuziasmajn respondojn oni petis esti kunsekretarioj.

La kunvenoj de la Parlamentara grupo okazas en la parlamentanoj ricevas invitleteron.

En printempo 1979 la Parlamentara grupo konsistis el 89 parlamentanoj el ĉiuj partioj, tio estas 14% de la parlamentanoj en Britio.

Jen taskoj, kiujn la Parlamentara grupo esperas solvi en

Britio:

1 havi oficialan ŝtatan ekzamenon en esperanto je la alta nivelo (ĝis nun ĝi ekzistas nur je la baza nivelo)

2 havi esperantokursojn por instruistoj, faratajn de la ministrejo pri edukado

3 dissendi esperantokurson per la ĝenerala dissenda programo de BBC.

Oni pripensas ankaŭ agadon sur la internacia kampo. Anoj de la Parlamentara grupo intencas starigi kontaktojn inter parlamentanoj, kiuj simpatias kun esperanto en diversaj landoj, por ke ili konsciis, kiel bone esperanto funkcias kiel interkomunikilo.

RADIO KAJ TELEVIDO

Lasta, sed ne malplej grava estas la agado de tiu Grupo Kvin (Group Five), kiu laboras sur la kampo de radio kaj televido. La plej konata rezulto de la agado de tiu grupo estas radia kurso sur kasetoj, farita profesinivele. La verkadon gvidis dro John Wells, lekciisto pri fonetiko ĉe la universitato de Londono kaj membro de Akademio de Esperanto.

La kurso (*Jen nia mondo*) konsistas el 15-minutaj lecionoj. Oni proponis ĝin al universitataj radiostacioj kaj promesis premiojn al tiuj studentoj, kiuj sukcesos en ekzameno aranĝita post la kurso de Brita Esperanto-Asocio.

Ĝis nun almenaŭ kvin radiostacioj dissendis la kurson kaj oni disdonis kelkajn premiojn.

Oni laboras pri la dua parto de la kurso, kiu aperos ĉisomere. Planata estas ankaŭ televida kurso.

Jen nia mondo jam ekzistas ankaŭ en la itala lingvo. Ĉu ĝi taŭgus por sveda uzo?

Mira Wiechowska

Samla namn!

Klubbarna fick med aprilnumret av *Klubbinfo* tre namninsamlingslistor som bilaga. En ung esperantist, Niklas Gustafson från Uppsala har fått en av de bästa idéerna hittills. Det går ut på att försöka få esperanto som C-språk i gymnasium.

Så många namn som möjligt ska stödja en skrivelse med våra önskemål till SÖ. Nu gäller det inte en penninggåva, utan din personliga insats bland vänner och arbetskamrater.

Jag tyckte först att en sådan aktion skulle vara omöjlig att förverkliga. Visst har vi i Västerås ett 30-tal medlemmar, men det kommer bara 10 i genomsnitt på våra möten. Jag gjorde ett försök och började på arbetsplatsen och frågade först dem som jag var säker på. När jag hade fått några namn var det lättare att få fler med. Det går fortfarande bra och jag ser ännu inget slut.

Som mål har jag tre namn om dagen.

Som esperantist har du väl berättat om esperanto till dina bekanta och på arbetsplatsen. Nu har chansen kommit för dessa bekanta, som tycker att idén med ett neutralt språk inte alls är dum, men som inte känner sig motiverade att gå på en kurs, att stödja en aktion. Tips: Börja en ny lista med dina «säkra offer» och spar andra listor, som nästan är fulltecknade, för dem som inte vill stå överst på listan.

SEJUs aktion har två viktiga bisyften:

a) att visa för våra bekanta att vi esperantister verkligen gör någonting.

b) att komma i diskussion med en annan krets.

Denna krets består av sympatiska människor, som förmodligen inte vet mycket om esperanto, men med vilka det är lätt att prata. Genom denna aktion har vi fått en fin anledning att fråga om de vill stödja vår strävan att få esperanto i skolan. Skriver de aldrig under listor, så har de i alla fall hört om vår aktion. Så det gör alltid någon nytta att fråga om stöd.

I Västerås har vi hittills fått ca 200 namn. Det är flera medlemmar som ställt upp i detta. Jag uppmanar andra klubbar att också göra en insats!

Wim Posthuma

BÖCKER
Om esperanto.
På esperanto.

En ny boklista, som tar upp just de böcker en kursledare söker efter, från olika förlag i olika länder — nu har den kommit!

Läroböcker — ordböcker — lättlästa böcker — dialoger — en djupdykning i litteraturen — standardverk — skivor och annat.

Du som tänker undervisa i esperanto i höst, rekvirera boklistan nu, så får du 2 exemplar av den: ett ex till dig själv, och ett ex att cirkulera i studiegruppen.

Skriv till:
Esperantoförlaget, Fack, 200 42 Malmö

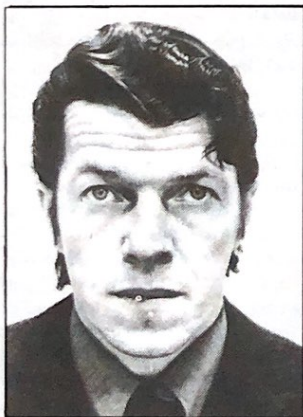
Riksdagsmän svarar på enkät om språk

Esperantoförbundet har ställt tre frågor till riksdagsmännen. Enkäten skickades ut under våren och svaren begärdes in senast i maj. Bara ett femtontal riksdagsmän besvarade den, trots att det är valår i år och det borde finnas intresse för att tala om var man står. Andra organisationer har mött liknande motstånd mot enkäter, och t ex kvinnoorganisationer har i pressen protesterat mot att det skulle förekomma någon slags överenskomst att inte besvara enkäter.

De svar som kommit in kan ändå anses intressanta. De innehåller både positiva och negativa synpunkter och presenterar i de flesta fall helt personliga tankar. De som har svarat är förmodligen de riksdagsmän som är mest intresserade av språkproblem.

ENKÄTENS FRÅGOR

- Vilka grupper i det svenska samhället anser du har tillräckliga respektive otillräckliga kunskaper i främmande språk?
- Hurudana är dina egna kunskaper i främmande språk? Hur ofta använder du dem? Vilka situationer hamnar du i, där dina kunskaper inte räcker, och hur löser du det problemet?
- Esperanto gör för lite väsen av sig i Sverige idag. Hur tycker du att man borde jobba med esperanto?

Helge Hagberg: «Har inga kunskaper i språk. Är helt beroende av att kolleger översätter.»

STORA GRUPPER HAR SMÅ KUNSKAPER

Flera av de riksdagsmän som besvarat enkäten är medvetna om att kunskaperna i främman-

de språk är små, främst bland de grupper som har kort skol- utbildning och bland äldre. Arne Nygren: «Ofta är det de s k lågutbildade (de med endast folkskola, 6- eller 7-årig), ungdom med avbruten skolgång osv som har otillräckliga kunskaper i främmande språk».

Många har en underförstådd optimism om att fördjupade studier i de största språken skulle kunna lösa problemen i framtiden. Lisa Mattson: «Bättre är det nu med den obligatoriska engelskundervisningen. De flesta med grundskola kan hjälpligt klara detta språk».

Bara en riksdagsman tar upp ett exempel som kan tyda på att problemet är större. Kerstin Anér skriver: «En grupp kan jag däremot tala om, och det är de universitetsstudierande. Enligt deras lärares samstämmiga vittnesbörd kan de alldeles för lite främmande språk och blir därigenom allvarligt hindrade i sina studier».

Ingen har vågat sig på att säga att man med «tillräckliga» kunskaper borde mena att män-

Lisa Mattson: «Man borde klargöra att man inte klarar sig enbart med engelska numera.»

niskor från olika länder skall kunna prata med varandra på lika villkor. I Sverige gör myndigheterna allvarliga ansträngningar att råda bot på invandrarnas halvspråkighet, men för internationellt bruk nämns inte ens ordet halvspråkighet, utan bara mer anspråkslösa termer. PO Håkansson: «De flesta grupper i det svenska samhället har otillräckliga kunskaper i främmande språk, även om svenskarna vid en internationell jäm-

förelse måste anses relativt väl bevandrade i främmande språk».

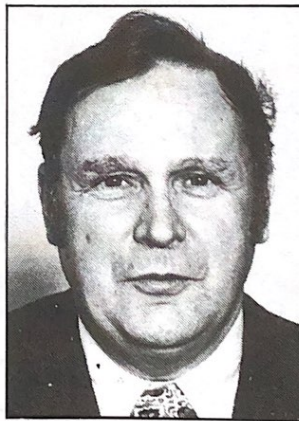
RIKSDAGSMÄNNENS EGNA SPRÅKKUNSKAPER

Om enkätsvaren är representativa för riksdagsmännen, så är riksdagsmän i Sverige ganska välutbildade i språk, jämfört med genomsnittssvensken.

«De är hyggliga — Jag stavar mig i varje fall fram på våra vanligaste främmande språk» (Daniel Tarschys). «Jag använder i stort sett dagligen främmande språk, engelska och tyska» (PO Håkansson). «Eftersom jag haft förmånen att få lära mig engelska, tyska och franska i skolan har jag en privilegierad ställning» (CH Hermansson).

Bara två av svaren uttrycker verklig missbelåtenhet. Elvy Nilsson: «Mina egna kunskaper i främmande språk är mycket bristfälliga». Helge Hagberg: «Har inga kunskaper i språk».

Engelska och tyska (eller tyska och engelska) är de vanligaste språken. Några har läst franska, men flera av dem uppger att det går knackigt. En nämner

Evert Svensson: «När inte kunskaperna räcker till får man ju slå i lexikon.»

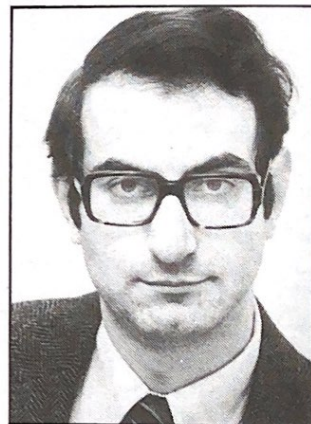
italienska. Daniel Tarschys nämner också esperanto, «som jag lärde mig ordentligt när jag var 13-14 år och då korresponderade på utan svårigheter med brevvänner i många länder. Nu, tjugo år senare, är det rent passiva kunskaper, men det är fortfarande väldigt lätt att ta sig igenom en esperantotext».

Ibland kan man tvingas använda ett språk som inte egentligen passar i situationen, av den anledningen att man själv kan det språket, medan den man talar kan ett annat. Maj-Britt Theorin: «Förstår enbart något lite franska, vilket tyvärr är en brist i FN. Tvingas då välja engelska» Lisa Mattson: «Franskan kan vara problem, klarar en enkel konversation hjälpligt, men får ta till tyska eller engelska i offi-

ciella sammanhang».

Tolkar, språkkunniga kolleger och gester är de vanligaste lösningarna i situationer där kunskaper inte räcker. Lars Werner: «När mina språkkunskaper inte räcker till finns oftast tolkar till hands i de officiella sammanhangen. På den 'lediga' tiden brukar gester, teckningar och annat kunna hjälpa till förståelse». Elvy Nilsson: «I de fall jag varit utomlands har det varit i samband med studieresor, där vi haft tillgång till tolk». Helge Hagberg: «Använder språk vid studieresor utomlands. Är då helt beroende av att kolleger översätter».

Vilken kvalitet är det på tolkningen vid de svenska riksdagsmännen studieresor? Helge Hagbergs svar antyder att frå-

Daniel Tarschys: «Jag stavar mig i varje fall fram på våra vanligaste främmande språk.»

gan skulle förtjäna ett djupare intresse («beroende av att kolleger översätter»). Har riksdagsmännen samma problem som invandrarna, som trots förordningar och bestämmelser ofta får nöja sig med att en kamrat eller ett barn sköter deras kontakter med affärer och myndigheter? Även Evert Svenssons svar antyder att riksdagsmännen skulle behöva bättre språkservice: «När inte kunskaperna räcker till får man ju slå i lexikon och fråga dem som kan mera».

Ytligt sett mer originellt är Kerstin Anér's sätt: «Situationer där mina språkkunskaper inte räcker till försätter jag mig aldrig i». Men egentligen borde antagligen samtliga ha svarat så. Struts-tekniken är säkert den absolut mest praktiserade, och medför bland annat att det svenska samhället tar nästan alla sina intryck från anglosaxiska länder.

NÅGRA IDEER

Synpunkterna om esperanto är väldigt personliga. Det viktigas-

te budskapet kanske är att informationen om esperanto inte går fram. Fördomen att esperanto inte är ett levande språk återkommer flera gånger, uttalande eller underförstådd. Och den måste vara ännu mer utbredd bland dem som inte svarat på enkäten!

På sätt och vis är idéerna om esperanto ändå de mest intressanta delarna av svaren, även om de inte är oväntade för dem som sysslar med esperanto. Här

Maj-Britt Theorin: «Förstår bara något litet franska, vilket är en brist i FN.»

finns en provkarta på hur esperanto uppfattas av människor som är vänligt skeptiska. Några av svaren får tala för sig själva.

Lars Werner: «Jag vet att Esperantoförbundet gör ett bra arbete både här hemma och internationellt. Om ni tycker att det går trögt och långsamt, ska ni inte nedslås av det. Slutligen är det ändå det vardagliga och odramatiska arbetet som ger resultat. Arbeta därför vidare!»

Elvy Nilsson: «Det är riktigt att det görs för lite väsen av esperanto i Sverige i dag. Jag har stort förtroende för esperanto — har en anhörig som i sin tidigaste ungdom lärde esperanto i studiecirkel, och han behåller fortfarande språket nödtorftigt efter nära 45 år! Därför skulle jag önska att man kunde sprida esperanto effektivare, exempelvis i högstadiet och gymnasieskolan. Kunde man så få till stånd brevväxling med ungdomar från andra länder, skulle säkerligen detta innebära att esperanto kunde bli ett populärt tillvalssämne, äventyrligt under 'timmar till förfogande'».

Gabriel Romanus: «Under de senaste åren har jag inte sysslat särskilt mycket med dessa frågor, men under min tid i folkpartiets ungdomsförbund arbetade jag för att stärka esperantos ställning. Ett sätt att få mer debatt om esperanto vore nog att försöka intressera ungdoms-

organisationerna, både de politiska och andra».

Evert Svensson: «Esperanto är naturligtvis en bra form för internationell kommunikation

Lars Werner: «Gester, teckningar och annat hjälper till förståelse.»

på språkets område. Men det förutsätter stor utbredning. Det är inte bara en fråga om tal, utan också om litteratur. För oss är engelskan det språk som öppnar de flesta vägarna till internationella kontakter och världslitteraturen. Esperanto kanske för många kunde inta platsen som tredje språk. Det har ju den fördelen, att det når utanför den engelskspråkiga världen».

Ingemund Bengtsson: «Jag skulle tro, att om man ger ut enklare publikationer i intressanta ämnen med text på svenska och esperanto skulle intresset för språket öka. Men dessutom är det nödvändigt att påvisa med praktiska exempel när och hur ofta esperanto visat sig vara till nytta i praktiska sammanhang».

Ingvar Carlsson: «Problemet är att vi är ett litet land och beroende av genvägen i stora länder. Stormakterna har ett intresse att slå vakt om sina egna språk. Hittills har det ju varit omöjligt att få dem att överväga en kompromiss som esperanto skulle innebära. Tyvärr är det svårt att finna en grund för optimism inom överskådlig tid. Det hindrar inte att esperanto för vissa grupper kan vara ett värdefullt hjälpmedel».

Lisa Matsson: «Jag läser alltid med intresse Esperantonytt och har sympati för tanken bakom esperanto. På något sätt inbillar jag mig ändå att någon punktsatsning, kanske på en folkhögskola, kanske i annat studiesammanhang, skulle väcka intresset. Mycket beror på massmedias nyhetsförmedling. En lokal satsning skulle vara ett grepp som kanske kunde väcka

intresse och få efterföljare.

Man borde kanske också från esperanto-håll bättre klargöra att man sannerligen inte klarar sig enbart med engelska numera. Spanska, ryska, kinesiska, japanska m fl språk dominerar ofta i internationella sammanhang. Ju mer internationaliserade vi blir, desto större blir kraven på att vi på något sätt

måste göra oss förstådda. Esperanto är en väg — men det måste i så fall omfattas av större delen av världens undervisningssystem. På den punkten är jag litet pessimistisk, jag tror att man är mest benägen att satsa på 'levande' språk, både här hemma och internationellt sett».

Ulla Luin

FÖLJANDE HAR SVARAT

Följande riksdagsmän har svarat på samtliga eller på några av frågorna i enkäten:

Kerstin Anér, fp, Kungsängen
Ingemund Bengtsson, s, Varberg
Jan Bergqvist, s, Västra Frölunda
Ingvar Carlsson, s, Tyresö
Helge Hagberg, s, Örebro
C.H. Hermansson, vpk, Sthlm

PO Håkansson, s, Trelleborg
Nils Hörberg, fp, Göteborg
Lisa Mattson, s, Handen
Elvy Nilsson, s, Sunne
Arne Nygren, s, Umeå
Sture Palm, s, Sollentuna
Gabriel Romanus, fp, Sollentuna
Evert Svensson, s, Kungälv
Daniel Tarschys, fp, Lidingö
Maj-Britt Theorin, s, Stockholm
Lars Werner, vpk, Tyresö.

Kursböcker!

NYBÖRJARGRUPP

Välj lärobok:

Ek! Självinstruerande lärobok i esperanto, av Hermann Behrmann. Kan användas också i kurser där läraren är oerfaren. 30,—

Allas andra språk Esperanto, av E Malmgren. Vår vanligaste kursbok. 12,—

Esperantokurs, av F Lindén (se nedan)

Lägg till en ordbok:

Lilla ordboken, svenska esperanto och esperantosvenska, av Ebbe Vilborg 18,—

FORTSÄTTNINGSGRUPP, KONVERSATION

Välj en bok som stomme i kursen:

Paŝoj al plena posedo, av W Auld. 30 avsnitt med ordlista, läs- och skrivövningar 35,—

Esperantokurs, av F Lindén, kan användas både i grundkurs och fortsättningskurs. 13,—

Behövs en grammatik?

Svensk esperanto-grammatik, av E Carlén 20,—

EN NY BOK FÖR BREDVIDLÄSNING OCH DISKUSSION

Praktika bildvortaro de esperanto, 75 färgplanscher med nyttiga vardagsord till varje, lätt att utgå från i konversation. 44,50

ESPERANTOFÖRLAGET
Fack, 200 42 Malmö, postgiro 578-5

Ett inlägg i debatten om kommunikation

Internationella kommunikationsproblem uppmärksammas allt mer. Huvudvikten ligger ofta på de rent tekniska kommunikationsmedlen. Kostnaderna för översättningsarbete som t ex Förenta Nationerna har, nämns ibland, och de är skyhöga (1976 drygt 100 miljoner dollar i direkta kostnader för FN:s del). Men vår förmåga att kommunicera på ett främmande språk ifrågasätts sällan.

I Unescos säte i Paris pågick i mitten av mars ett symposium om rätten till kommunikation. I sektionen «Språk och kommunikation» presenterade Claude Piron, universitetslektor och professionell tolk från Schweiz, följande inledning, som skördade applåder även från de skeptiska åhörarna:

«Man har sagt mig, när jag var liten: «Var inte rädd för att fråga efter vägen. Öppna munnen och du når världens ände». Men några kilometer längre bort använde man ett annat språk. Att fråga någon på gatan ledde ingenstans.

Man har sagt mig: «Läs språk i skolan för att kommunicera med utlandet». Men jag har märkt att 90% av de vuxna inte kan uttrycka sig ledigt på det språk som de lärt sig i skolan.

Man har sagt mig: «På engelska kan du göra dig förstådd överallt i världen». Men i en spansk by såg jag en svensk och en fransk bil krocka; förarna kunde varken tala med varandra eller poliserna. I en tajländsk småstad såg jag en hjärtängslig turist försöka förklara sina symptom för ortsläkaren; de lyckades inte förstå varandra. Jag har arbetat för FN och WHO i de fem världsdelen och jag märkte i Guatemala, Bulgarien, Kongo, Japan och i många andra länder att utanför de stora hotellen och flygbolagen är engelska helt värde-löst.

Man har sagt mig: «Tack vare översättningar är de mest avlägsna kulturerna nu tillgängliga för alla». Men när jag jämförde översättningar med originaltexter, såg jag så många

betydelseändringar, så mycket som var utelämnat och så mycket stilfusk, att jag endast kunde dra den slutsatsen att det verkligen är förrädiskast att översätta till våra språk.

Man har sagt mig i västvärlden att man vill hjälpa Tredje Världen, men samtidigt respektera dess egna kulturer. Men jag har sett, att genom engelskan och franskan utövas ett enormt starkt kulturellt förtryck. Jag har sett att vi i våra kontakter med andra, utan att ta hänsyn till deras språkliga värdighet, redan från början påtvingar dem vårt språk. Och jag har sett de otaliga problem som man stöter på vid utbildningen av lokalbefolkningen, eftersom de västerländska teknikerna inte kan regionalspråken och läroböcker skrivna på dessa språk saknas.

Man har sagt till mig: «Allmän undervisning ger barn från alla samhällsklasser samma möjligheter». Och jag har sett, särskilt i Tredje Världen, att rika familjer skickar sina barn till Storbritannien och USA för att de skall lära sig engelska, och jag har sett massorna inneslängda i sitt eget språk, utsatta för den ena eller andra propagandan, utan ett bredare perspektiv, även genom språket ekonomisk ställning.

Man har sagt mig: «Esperanto har misslyckats». Men i en europeisk bergsby har jag sett barn till bönder utan problem kommunicera med japanska besökare, efter sex månaders undervisning i språket.

Man har sagt mig: «Esperanto saknar mänsklighet». Jag har

lärt mig språket, läst dess poesi, lyssnat till dess sånger. På detta språk har jag fått förtroenden från brasilianare, kineser, iranier, polacker och t o m från en yngling från Uzbekistan. Och i detta sammanhang måste jag — en f d professionell översättare — erkänna att dessa samtal är de mest spontana och djupgående som jag någonsin haft på ett främmande språk.

Man har sagt mig: «Esperanto är fjärran från all kultur». Men när jag i Östeuropa, Latinamerika och Asien gästade esperantister, kunde jag konstatera att nästan alla var mer kultiverade än deras landsmän med samma sociala ställning. Och då jag bevisade internationella debatter på detta språk, blev jag verkligen imponerad av den intellektuella nivån.

Naturligtvis berättade jag om förhållandet för min omgivning. Jag sa: «Kom och se! Det finns något alldeles fantastiskt: ett språk som på ett verkligt bra sätt löser mellanfolkliga kommunikationsproblem. Jag har sett en ungare och en korean diskutera filosofi och politik på detta språk, otroligt flytande, efter endast två års studier. Och jag har sett det och det, och även ...»

Men man har sagt mig: «Det är väl inte ditt allvar. Och förresten, det språket är naturligt!»

Jag förstår inte. När en människas hjärta, hennes plötsliga ingivelser, de minsta nyanserna i hennes hjärna direkt kan uttrycka sig, från mun till öra på ett språk som fått mellanfolkliga kontakter att blomstra upp, säger man till mig: «Språket är naturligt!»

Men vad ser jag på mina resor i världen? Jag ser människor avstå från ett efterlängtat samtal med invånarna i det land, som de besöker eller åker igenom. Jag ser ett gestikulerande som leder till groteska missförstånd. Jag ser människor som törstar efter kultur, men som p g a språkbarriären endast kan läsa en liten del av det, som de skulle vilja. Jag ser massor av människor som efter sex eller sju års språkstudier talar stapplande, inte finner de rätta orden, använder ett skrattretande uttal och har svårt att uttrycka nyanser. Jag ser språkligt ojämlikhet och diskrimination livligt frodas i hela världen. Jag ser diploma-

ter och experter tala i mikrofoner och lyssna i hörlurar, inte till samtalspartnern utan någon annans röst. Kallar ni det att kommunicera naturligt? Tillhör konsten att lösa problem med intelligens och känslighet inte längre den mänskliga naturen?

Mycket säger man mig, men jag konstaterar något annat. Jag irrar rädslös omkring i detta samhälle och förkunnar allas rätt till kommunikation. Och jag vet inte, om man lurar mig eller om jag är galen».

(Översatt av Marianne Westman och Derk Dam)

Esperanto — språket utan gränser

Internationella kommunikationsproblem uppmärksammas allt mer. Huvudvikten ligger ofta på de rent tekniska kommunikationsmedlen. Kostnaderna för översättningsarbete som t ex Förenta Nationerna har, nämns ibland, och de är skyhöga (1976 drygt 100 miljoner dollar i direkta kostnader för FN:s del).

Men vår förmåga att kommunicera på ett främmande språk ifrågasätts sällan. I Unescos säte i Paris pågick i mitten av mars ett symposium om rätten till kommunikation. I sektionen «Språk och kommunikation» presenterade Claude Piron, universitetslektor och professionell tolk från Schweiz, följande inledning som skördade applåder även från de skeptiska åhörarna:

«Man har sagt mig, när jag var liten: «Var inte rädd för att fråga efter vägen. Öppna munnen och du når världens ände». Men några kilometer längre bort använde man ett annat språk. Att fråga någon på gatan ledde ingenstans.

Man har sagt mig: «Läs språk i skolan för att kommunicera med utlandet». Men jag har märkt att 90 % av de vuxna inte kan uttrycka sig ledigt på det språk som de lärt sig i skolan.

Man har sagt mig: «På engelska kan du göra dig förstådd överallt i världen». Men i en spansk by såg jag en svensk och en fransk bil krocka; förarna kunde varken tala med varandra eller poliserna. I en thailändsk småstad såg jag en hjärtängslig turist försöka förklara sina symptom för ortsläkaren; de lyckades inte förstå varandra. Jag har arbetat för FN och WHO i de fem världsdelen och jag märkte i Guatemala, Bulgarien, Kongo, Japan och i många andra länder att utanför de stora hotellen och flygbolagen är engelska helt värde-löst.

Man har sagt mig: «Tack vare översättningar är de mest avlägsna kulturerna nu tillgängliga för alla». Men när jag jämförde översättningar med originaltexter, såg jag så många betydelseändringar, så mycket som var utelämnat och så mycket stilfusk, att jag endast kunde dra den slutsatsen att det verkligen är förrädiskast att översätta till våra språk.

Man har sagt mig i västvärlden att man vill hjälpa Tredje Världen, men samtidigt respektera dess egna kulturer. Men jag har sett, att genom engelskan och franskan utövas ett enormt starkt kulturellt förtryck. Jag har sett att vi i våra kontakter med andra, utan att ta hänsyn till deras språkliga värdighet, redan från början påtvingar dem vårt språk. Och jag har sett de otaliga problem som man stöter på vid utbildningen av lokalbefolkningen, eftersom de västerländska teknikerna inte kan regionalspråken och läroböcker skrivna på dessa språk saknas.

eller andra propagandan, utan ett bredare perspektiv, även genom språket ekonomisk ställning. Men i en europeisk bergsby har jag sett barn till bönder utan problem kommunicera med japanska besökare, efter sex månaders undervisning i språket.

Man har sagt mig: «Esperanto är fjärran från all kultur». Men när jag i Östeuropa, Latinamerika och Asien gästade esperantister, kunde jag konstatera att nästan alla var mer kultiverade än deras landsmän med samma sociala ställning. Och då jag bevisade internationella debatter på detta språk, blev jag verkligen imponerad av den intellektuella nivån.

Naturligtvis berättade jag om förhållandet för min omgivning. Jag sa: «Kom och se! Det finns något alldeles fantastiskt: ett språk som verkligen bra löser mellanfolkliga kommunikationsproblem. Jag har sett en ungare och en korean diskutera filosofi och politik på detta språk, otroligt flytande, efter endast två års studier. Och jag har sett det och det, och även ...»

Men man har sagt mig: «Det är väl inte ditt allvar. Och förresten, det språket är naturligt!»

Jag förstår inte. När en människas hjärta, hennes plötsliga ingivelser, de minsta nyanserna i hennes hjärna direkt kan uttrycka sig, från mun till öra på ett språk som fått mellanfolkliga kontakter att blomstra upp, säger man till mig: «Språket är naturligt!»

Men vad ser jag på mina resor i världen? Jag ser människor avstå från ett efterlängtat samtal med invånarna i det land, som de besöker eller åker igenom. Jag ser ett gestikulerande som leder till groteska missförstånd. Jag ser människor som törstar efter kultur, men som p g a språkbarriären endast kan läsa en liten del av det, som de skulle vilja.

Jag ser massor av människor som efter sex eller sju års språkstudier talar stapplande, inte finner de rätta orden, använder ett skrattretande uttal och har svårt att uttrycka nyanser. Jag ser språkligt ojämlikhet och diskrimination livligt frodas i hela världen. Jag ser diplomater och experter tala i mikrofoner och lyssna i hörlurar, inte till samtalspartnern utan någon annans röst. Kallar ni det att kommunicera naturligt?

Tillhör konsten att lösa problem med intelligens och känslighet inte längre den mänskliga naturen? Mycket säger man mig, men jag konstaterar något annat. Jag irrar rädslös omkring i detta samhälle och förkunnar allas rätt till kommunikation. Och jag vet inte, om man lurar mig eller om jag är galen».

LENGVA KOMUNIKADO

Kie la mitoj? Kie la realeco?

... (text continues with Esperanto-related content) ...

